

23.5.2026

SAK:n vastaukset SDP:n puoluekokousaloitteisiin 2026

SAK on vastannut muutamiin aloitteisiin, joita SDP:n jäsenet, osastot ja piirijärjestöt ovat esittäneet SDP:n puoluekokoukselle. SAK on mukana Tampereella SDP:n puoluekokouksessa 23.-25.5.2026.

Aloite 1: Aidon kehityksen indikaattori (GPI) käyttöön talouspolitiikan päätöksissä

SAK kannattaa esityksiä, joissa esitetään taloudellista kestävyyttä mittaavan BKT:n rinnalle samalla ihmisten hyvinvointia mittaavia kestävyyskriteereitä. Yksi näistä vaihtoehdoista on GPI. Myös muita sosiaalista ja inhimillistä kehitystä mittaavia kriteereitä on olemassa (esim. HDI). Oleellista on tunnistaa talouspoliittisten päätösten vaikutukset.

Aloite 5: Sininen talous osaksi puolueen talouspoliittisia avauksia

SAK pitää perusteltuna kestävän sinisen talouden ratkaisujen vauhdittamista vihreän siirtymän rinnalla ja tukena. Yritystukien osalta on syytä kiinnittää huomiota julkisen talouden rajalliseen liikkumatilaan ja siihen, että tuet ovat aidosti uudistavia. SAK kannattaa ajatusta, että tukipolitiikkaan liitetään nykyistä voimakkaammin ilmasto- ja ympäristönäkökohtia sekä sosiaalista oikeudenmukaisuutta, esimerkiksi asettamalla näihin liittyviä ehdollisuuksia tuen saamiseksi. Sääntelyn osalta SAK kuitenkin toteaa, että sääntelyä koskevien muutosten reunaehdoksi pitää asettaa se, etteivät muutokset heikennä ilmastopolitiikan tai sosiaalisten oikeuksien suoja.

Aloite 6: Eettisen sijoitustoiminnan edistämisestä

SAK kannattaa vastuullisen sijoittamisen vahvistamista. Julkisten ja muiden yhteiskunnallisesti merkittävien sijoittajien on huomioitava ihmisoikeudet, kansainvälinen oikeus ja vastuullisuus nykyistä johdonmukaisemmin, eikä tämä ole ristiriidassa pitkäjänteisen tuottavuuden kanssa. Rajauksena SAK korostaa, että kriteerien on oltava selkeitä, läpinäkyviä ja yhdenmukaisia.

Aloite 7: Aktiivinen ote Reiluun siirtymään

Uusien reilujen työpaikkojen luominen on kannatettava tavoite. Sen lisäksi mm. ilmastotoimista ja digitalisaatiosta johtuvien työnkuva- ja vaatimusmuutosten takia pitäisi työntekijöillä olla työpaikoillaan mahdollisuus päivittää omaa tieto-taitotasoa vastaamaan työnantajan muuttuneita tarpeita. Suomessa on tarjolla yrityksille jo nyt runsaasti sekä suoria tukia että erittäin kalliiksi yhteiskunnalle tulevia verotukia kannustamaan puhtaan siirtymän investointeihin.

Aloite 8: Laadukkaat sote-palvelut ja reilut työolot vaativat kestävää rahoitusta

SAK kannattaa esitystä. Hyvinvointialueiden rahoituksen on vastattava todellista palvelutarvetta, jotta palvelujen saatavuus, henkilöstön työolot ja

naisvaltaisten alojen asema voidaan turvata. Mekaaninen sopeutus ei saa johtaa palvelujen heikkenemiseen tai henkilöstön kuormituksen kasvuun.

Aloite 10: Uudet mittarit kestäväälle kasvulle

SAK kannattaa sitä, että talouspolitiikassa huomioidaan velan ja alijäämän rinnalla työllisyys, hyvinvointi ja eriarvoisuus. Kestävä talous rakentuu työstä, osaamisesta, palveluista ja investoinneista, ei yksipuolisesta leikkauspolitiikasta. Mittareiden on kuitenkin tuettava käytännön päätöksentekoa ja vastuullista julkista taloudenpitoa.

Aloitteet 11–13: Suomen vihertyvä teollinen talous / Miten talous kasvuun / Eurooppalaisen teollisuuden vihertävä tulevaisuus

SAK kannattaa esitystä vihreän teollisuuspoliittisen ohjelman tekemiseksi. Sen osana olisi hyvä päivittää keskeiset toimialakohtaiset vähähiilietikartat ja painottaa toimia, joilla varmistetaan, että murrosaika on työntekijöille oikeudenmukainen. Vihreä siirtymä onnistuu varmimmin siten, että hallitus kutsuu keskeiset ammattiliitot ilmastosuunnitelmien valmisteluun, toimeenpanon seurantaan ja toimien päivittämiseen. Selvitys sisältää päästövähennystoimien työllisyys- ja osaamistarvevaikutusarvioinnit toimialoittain.

Aloite 15: Sosiaalinen kompassi osaksi finanssipolitiikan ohjauskehikkoa

SAK kannattaa esitystä. Finanssipolitiikka ja sosiaalipolitiikka ovat nykyisin liian etäällä toisistaan sekä EU:ssa että kansallisesti. Kuten aloitteessa todetaan, Suomi on tällä hetkellä EU:n "finanssipolitiikan tarkkailuluokalla", mutta myös "sosiaalisen kehityksen tarkkailuluokalla". EU:n tasolla sosiaalipolitiikkaa, kuten esimerkiksi sosiaalisten oikeuksien pilaria, ei kuitenkaan ole kytketty eurooppalaisessa ohjausjaksossa millään velvoittavalla elementillä liiallisen alijäämän menettelyyn.

Aloite 18: Yrittäjän perusturvakokeilu – perustulon tai yleisturvan kaltainen tuki aloitteleville yksinyrittäjille

SAK ei kannata esitystä. SAK ei ylipäätään kannata perustuloa kaikille. Työttömänä aloitetun yritystoiminnan osalta on jo olemassa mahdollisuus kokeilla yritystoimintaa 4 kuukauden ajan ilman yritystoiminnan sivu- tai päätoimisuuden arviointia. Käytännössä työttömyysturvaa maksetaan tämän ajan täysimääräisenä.

Aloite 21: Verotuksen oikeudenmukaistaminen

SAK kannattaa esitystä osittain. Esimerkiksi erilaisten yhtiöiden osinkoverojärjestelmiä tulisi yhdenmukaistaa, koska erityisesti nykyinen listaamattomien yhtiöiden osinkoverojärjestelmä mahdollistaa aggressiivista verosuunnittelua. Tulojen yhteisverotukseen siirtymistä helpompi keino tasata eri tulolajien verotusta olisi osinkoverotuksen

progression lisääminen. SAK on esittänyt uutta osinkoverotuksen porrasta, jolla veroprosentti olisi 40.

Aloite 22: Yritysten verokäyttäjytymisen vaikutus julkisissa hankinnoissa

Yritysten verokäyttäjytymistä julkisissa hankinnoissa koskeva esitys on lähtökohdiltaan kannatettava. Se tavoittelee vilpillisten ja markkinoita vääristävien yrittäjien saamista pois julkisten hankintojen piiristä. SAK:n mielestä tämän lisäksi julkisten hankintojen piiristä pitäisi saada pois sellaiset toimijat, jotka eivät kunnioita työntekijöiden oikeuksia. Nyt julkisilla varoilla tuetaan myös sellaisia toimijoita, jotka eivät noudata työlainsäädäntöä, työehtoja tai ympäristönsuojelun periaatteita.

Aloite 25: Kansalaisen oikeus omaan dataan, ymmärrettäviin digitaalisiin sopimuksiin ja julkiseen tekoälykoulutukseen

SAK kannattaa esitystä. Data on aikakautemme merkittävä arvonlisäyksen lähde. Dataa myös kerätään enemmän ja tehokkaammin kuin koskaan aikaisemmin. Jatkuvasti kehittyvä tekoäly lisää datan käyttömahdollisuuksia. Datan omistusoikeus on oltava ihmisellä, josta dataa kerätään. Tämä vaatii muutoksia sekä kansallisella että EU-tasolla lainsäädäntöön.

Aloite 26: Kotitalousvähennys laajennettava pienituloisille

SAK on suhtautunut kotitalousvähennykseen varauksella, koska tutkimustiedon valossa sen vaikutukset kotimaiseen kysyntään tai veronkiertoon ovat pienet. Lisäksi kuten esityksessä todetaan, kotitalousvähennys on tosiasiallisesti regressiivinen osa verojärjestelmäämme, eli sitä käyttävät pääasiassa keski- ja hyvätuloiset. Näiden syiden vuoksi SAK kannattaa kyseisen vähennyksen supistamista. Pienituloisten ostovoiman ja toimeentulon kannalta olisi perusteltua ennemmin turvata riittävä sosiaali- ja muutosturvan taso, mitä nykyinen hallitus on leikannut erittäin paljon.

Aloite 30: Julkisen hankintatoimen uudistaminen

SAK ei kannata esitystä hankintalain avaamiseksi siksi, että sen tavoitteena olisi ensisijaisesti säästää. Riskinä on, että hankinnoissa jo nyt esiintyvät ongelmat, kuten harmaa talous ja työntekijöiden työehtojen polkeminen, lisääntyisivät. Toki julkinen hankintalaki pitäisi avata siitä syystä, että nykyisissä säädöksen sosiaaliset tavoitteet eivät toteudu riittävästi. Julkisten hankintojen piirissä on edelleen toimijoita, jotka eivät mm. kunnioita työntekijöiden oikeuksia: noudata työlainsäädäntöä, työehtoja tai ympäristönsuojelun periaatteita. Tämä johtaa yleisesti heikkoihin työehtoihin ja työolosuhteisiin ja tuotettujen palveluiden huonoon laatuun. Työntekijöiden hyväksikäyttöä tapahtuu erityisesti pitkien alihankintaketjujen loppupäässä ja työvoiman vuokrauksessa. Julkisten hankintojen lainsäädäntöä pitäisikin uudistaa niin, että:

- 1) hinta-laatusuhteen vertailuperusteena olevat kokonaislaatukriteerit, (kuten laadullisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristö- ja sosiaalisiin näkökohtiin liittyvät kriteerit) muutetaan velvoittavaksi ja poistetaan säännöksistä mahdollisuus kilpailla pelkällä hinnalla.
- 2) Veloitetaan hankintayksiköt ottamaan hankintasopimukseen aina työlainsäädännön ja työehtosopimusten vähimmäisehtojen noudattamista koskeva ehto.
- 3) Annetaan hankintayksiköille oikeus lisätä hankintasopimukseen ehtoja, jotka edellyttävät työlainsäädännön tai työehtosopimusten vähimmäisehtoja paremmat työehdot.
- 4) Julkisista hankintaprosesseista poissuljetaan toimijat, jotka rikkovat työntekijöiden oikeuksia tai työlainsäädäntöä.
- 5) Lisätään työntekijöihin ja työntekijöiden edustajiin kohdistuneet työrikkokset selvemmin osaksi pakollisia poissulkuperusteita.
- 6) Vaaditaan yritysjohtolta rikosrekisteriote todentamaan rikkeettömyys pakollisten poissulkuperusteiden osalta.
- 7) Rajataan pääurakoitsijan alihankkijoiden hankintaketjujen määrää.
- 8) Kaikki pakolliset poissulkuperusteet säädetään koskemaan myös EU:n kynnsarvot alittavia hankkeita.
- 9) Hankintakoulutusta ostavia ja tarjoavia toimijoita ohjataan panostamaan nykyistä enemmän hankintojen sosiaaliseen ja ympäristökestävyyteen taloudellisen kestävyuden rinnalla.
- 10) Palvelusopimuksien julkisuutta lisätään, vaikka ne olisivat yksityisen tuottajan tai kunnan oman yhtiön välisiä.

Aloite 31: Veropolitiikan suuntaa on muutettava

SAK kannattaa esitystä ja yhtyy siinä esitettyihin perusteluihin.

Aloite 34: SDP:n talouspolitiikan päätavoitteena on oltava täystyöllisyys

SAK:n pitkän linjan tavoitteina ovat olleet mahdollisimman korkea työllisyys, matala työttömyys ja valtion aktiivinen vastuu työpaikkojen syntymisestä ja työllistymisen edellytyksistä. Tavoite muotoillaan usein esimerkiksi korkeaksi työllisyysasteeksi tai aktiiviseksi ja toimivaksi työllisyyspolitiikaksi, mutta sisällöllisesti kyse on melko pitkälti samasta tavoitteesta kuin täystyöllisyys: kaikilla halukkailla on oltava mahdollisuus työhön.

Aloitteet 41–58: Työttömyysturvan suojaosa tulee palauttaa /Sovitellun päivärahan suojaosa palautettava / Återställ tryggheten i arbetslöshetsskyddet / Suojaosien palauttaminen sosiaaliturvaan

SAK kannattaa esityksiä. SAK on esittänyt myös omissa vaalitavoitteissaan työttömyysturvan suojaosan palauttamista. Orpon-Purran hallitus on leikannut työttömyysturvaa monin eri tavoin. Leikkausten myötä työttömien kannusteet ottaa lyhytkestoista työtä vastaan ovat heikentyneet, sovitellun työttömyysturvan saajien määrä vähentynyt ja kokoaikaisten työttömien määrä kasvanut. Suojaosan palauttaminen on yksi keino parantaa pienituloisten ja osa-aikaisten työntekijöiden työttömyysturvaa.

Aloite 59: Sosiaaliturvan kannustavuuden ja joustavuuden vahvistaminen

SAK kannattaa lähtökohtaisesti esitettyjä sosiaaliturvan uudistamistarpeita. Orpon-Purran hallitus on tehnyt sosiaaliturvaan mittavia leikkaukset, jotka ovat heikentäneet sekä turvan tasoa että sen saamista. SAK on esittänyt vaalitavoitteissaan monia sosiaaliturvan uudistamisehdotuksia.

Aloitteet 60–61: Ansiosidonnaisen suojaosa ja lapsikorotukset palautettava sekä työssäoloehdot lyhennettävä

SAK kannattaa sosiaaliturvan parantamista. SAK on esittänyt omissa vaalitavoitteissaan mm. työttömyysturvan suojaosan ja lapsikorotusten palauttamista sekä ansiopäivärahan porrastuksen lieventämistä. Lisäksi SAK nostaa esiin myös tavoitteet työssäoloehdon lyhentämiseksi sekä pienituloisten ansiopäivärahan parantamiseksi.

Aloite 62: Ansiosidonnaisen porrastuksen poistaminen tai lieventäminen

SAK kannattaa esitettyjä työttömyysturvan parannuksia. Orpon-Purran hallituksen mittavat leikkaukset sosiaaliturvaan ovat lisänneet köyhyyttä, työllistymisen epävarmuutta sekä kokoaikaista työttömyyttä. Erityisesti ansiosidonnaisen työttömyysturvan parantaminen tukisi osaltaan myös työllisyyttä.

Aloite 66: Oman asunnon myyntitappio vähennyskelpoiseksi työttömän muuttaessa työn perässä toiselle paikkakunnalle

SAK suhtautuu esitykseen varauksella, mutta kannattaa tällaisen verovähennyksen kokeilua. Esimerkiksi muuttokustannuksiin osoitetun tuen vaikutukset ovat tutkimustiedon valossa epäselvät, mutta todennäköisesti maltilliset. Olisi tärkeä löytää tehokkaita keinoja, joilla tukea työntekijöiden liikkuvuutta ja ehkäistä tilanteita, joissa yksilöt jäävät taloudellisista syistä "asuntonsa vangiksi". Mikäli verovähennyksellä olisi työvoiman liikkuvuuteen selvä vaikutus, tästä voisi muodostua itserahoitavuutta vähennyksestä syntyvälle verotuottojen supistumalle. Julkistalouden liikkumatila on kuitenkin niin kapea, ettei verovähennys voi olla kovin antelias. Lisäksi erilaiset verovähennykset monimutkaistavat verojärjestelmää, mistä yleensä seuraa uusia haasteita.

Aloitteet 67–84: Ay-maksujen verovähennysoikeus palautettava / Återinför skatteavdraget för fackliga medlemsavgifter / Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksun verovähennysoikeuden palauttaminen

SAK kannattaa esityksiä: ay-jäsenmaksun verovähennysoikeus pitää palauttaa vähintään entisen tasoisena.

Aloite 107: Perustetaan työttömille työnhakijoille kannustava koulutusohjelma, "Uuden Ajan Kompassi"

SAK kannattaa sovitellun työttömyysturvan suojaosan palauttamista ja työnhakijoiden yksilöllistä palvelua. Tavoitteellinen työnhaku ja koulutus tulee suunnata työnhakijalle yksilöllisten tarpeiden mukaan. Työnhakua SAK ei korvaisi ehdotetulla Uuden Ajan Kompassi -mallilla.

Aloite 108: Järjestötyöhön osallistumista työelämäkatkojen aikana helpotettava ja sen arvo tunnustettava

Kun työtön täyttää työnhakuvelvollisuutensa, tulisi hänen voida vapaa-ajallaan osallistua järjestö- ja vapaaehtoistyöhön kuten muidenkin kansalaisten. Erilaiset järjestö- ja vapaaehtoistyöt lisäävät osallisuutta ja niistä karttuu osaamista myös työttömyyden aikana. SAK kannattaa aloitetta näiden arvojen tunnustamisesta. SAK kuitenkin toteaa, ettei normaalia palkkayötä tule siirtää vapaaehtoisten hoidettavaksi.

Aloitteet 109–119: Kokoaikaista työtä tulee tarjota kaikille sitä haluaville

SAK kannattaa esitystä. SAK:lla on aloitetta vastaavia eduskuntavaalitavoitteita.

Aloite 176: Osatyökykyisille lisää työssäkäyntimahdollisuuksia

SAK näkee tärkeänä ja kannatettavana, että osatyökykyisille avautuisi enemmän mahdollisuuksia osallistua työelämään. Palkkatukea tulee hyödyntää osatyökykyisten työllistämässä nykyistä enemmän.

Aloitteet 177–182: Tilaajavastuuta tiukennettava merkittävästi / Tilaajavastuun korjaamisella eroon työvoiman rikollisesta hyväksikäytöstä / Modernia ja orjuuttavaa työperäistä ihmiskauppaa vastaan on taisteltava! / Alihankintaketjujen rajoittaminen valtio ja kuntien ja toiminnassa

SAK kannattaa esityksiä. SAK:lla on osittain samantyyppisiä tilaajavastuuseen liittyviä eduskuntavaalitavoitteita.

Aloitteet 197–198: Järjestetään laajamittainen työajan lyhennyksen kokeilu Suomessa

SAK kannattaa esityksiä. Seuraavalla hallituskaudella on käynnistettävä sekä laaja yleinen työajan lyhentämiskokeilu että osa-aikarahakokeilu, joka kohdentuu työuran lopulla oleviin. Niistä saatujen tulosten perusteella voidaan siirtyä yleisempään työajan lyhentämiseen hallitusti.

Aloite 199: SDP:n tulee laatia nuorten työelämän tulevaisuuspaketti seuraavaksi vaalikaudeksi

SAK pitää esitystä tarpeellisenä. Nuorten työllistymiseen pitää kiinnittää entistä enemmän huomiota. Korona ja sen jälkeet tulleet kansainväliset kriisit vaikuttavat kokonaiseen sukupolveen.

Aloite 200: Työuupumuksesta tehtävä sairauspäivärahan oikeuttava peruste

SAK jakaa huolen työuupumusta kokevien tilanteesta työelämässä. Toimeentulon turvaamiseksi on ongelmallista, että sairauspoissaolon syyksi joudutaan keksimään muita diagnooseja. Työuupumuksen ehkäisy edellyttää realistista työn mitoitusta, selkeitä rajoja työajalle ja toimivaa johtamista. Yksilötasolla keskeistä on oman kuormituksen tunnistaminen, avun hakeminen ajoissa ja palautumista tukevien käytäntöjen vahvistaminen. Työelämän rakenteiden tulee tukea jaksamista.

SAK toteaa, että ehdotuksella olisi merkittäviä vaikutuksia sosiaalivakuutusjärjestelmään ja sen rahoitukseen. Olisikin syytä tehdä kattava selvitys, miten uupumus voitaisiin paremmin ottaa huomioon sosiaalivakuutusjärjestelmässä.

Aloite 201: Työuupumuksen lainsäädännöllisen aseman korjaaminen ja työntekijän oikeusturvan takaaminen

SAK kannattaa sääntelyä työn psykososiaalisen kuormituksen hallinnasta. Tähän on jo valmis pohjatyö tehtynä, ainoastaan toimeenpano on toteuttamatta.

Aloite 203: Nuorisotakuu takaisin pöydälle

SAK pitää nuorisotakuun uutta tulemistä kannatettavana esityksenä. Työministeri Ihalaisen aikaan käynnistetty nuorisotakuu tuotti paljon hyvää, mutta sen jälkeen nuorisotakuu on elänyt politiikassa vain yleisterminä vailla sisältöä.

Aloite 212: Laajennetaan EU:n harjoitteludirektiivin toimenpiteet koskemaan myös kuntien työllisyysedistämishjelmia

Toisin kuin aloitteesta saattaa saada kuvan, SAK kannattaa, että työllisyyspalveluiden työkokeilun tulee jatkossakin olla mahdollinen. Työttömälle ansiotyö on ensisijainen tavoite, ja työllisyyspalveluiden ohjausta jokaiselle työttömälle tulee yhä tehostaa. Tuetussa työllistymisessä palkkatuki on ensisijainen työvoimapalvelu. Työkokeilu voi kuitenkin olla lain tarkoittamissa tarkoituksissa ja rajoissa hyvä ja oikea palvelu työttömälle. Nykylainsäädännön mukaan työkokeilu työpaikalle on mahdollinen ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi tai työmarkkinoille paluun tukemiseksi ja sen kesto on rajattu enintään kuuteen kuukauteen.

Aloite 216: Strukturoitu ja yhdenmukainen kotoutumismalli koko maahan

SAK pitää kotoutumista hyvin tärkeänä ja vaatii sille riittäviä resursseja. Kotoutumispalvelut ovat tutkimuksen mukaan hyvin kustannustehokkaita. SAK korostaa, että kotoutumis- ja kielikoulutuspalvelut tulee laajentaa myös työperäisille maahanmuuttajille.

Aloite 221: Vastentahtoiset nollatuntisopimukset kiellettävä lainsäädännöllä

SAK kannattaa esitystä. Aloite sivuaa SAK:n eduskuntavaalivoittoa. Tässä hyvä huomioida vaihtelevaa työaika koskevat säännökset ja niiden kehittäminen (esim. TSL 1:11).

Aloite 223: Vuosilomalain uudistaminen

SAK kannattaa esitystä. SAK:n eduskuntavaalivoittoa on, että lomaa kertyisi 2,5 pv heti työsuhteen alettua. Myös EU-oikeudesta tulee painetta vuosilomalain muuttamisesta – EU-oikeudessa lähdetään siitä, että työntekijälle kuuluisi lomaa 4 viikkoa vuodessa. Marinin hallituksen aikaan teetätettiin selvitys, miten pätikätyöläisten tilannetta lomien suhteen voitaisiin helpottaa.

Aloite 226: Palkka-avoimuutta edistettävä tosissaan

SAK sinänsä kannattaa esitystä, mutta toteaa, että palkka-avoimudirektiivi koskee vain sukupuolten välistä palkka-tasoa. Toukokuun 2026 tiedon mukaan hallitus on tuomassa eduskunnalle hallituksen esityksen, jolla palkka-avoimudirektiivin täytäntöönpano ei yllä edes direktiivin minimiin.

Aloite 227: Tekoälyn eettinen tuotanto ja globaali työntekijäsuojelu

SAK kannattaa esitystä. Tulevan hallituksen on toimittava aktiivisesti kansainvälisillä areenoilla inhimillisen ja kestävä työelämän puolesta puhujana.

Aloite 228: Työntekijän oikeudet tekoälyn aikakaudella: yksityisyys, valvonta ja työelämän digitaalinen turva

SAK kannattaa esitystä. Seuraavan hallituksen on käynnistettävä kansallinen työelämän digitalisaatio- ja tekoälystrategian valmistelu, jonka perusteella lainsäädäntöä muutetaan vastaamaan tekoälyaikakauden haasteita.

Aloite 229: Työelämän kuormituksen keventäminen eläkeiän noustessa

SAK kannattaa esitystä. Slovenian malli on kiinnostava ja sen tuloksia tulee seurata. SAK on esittänyt käynnistettäväksi ns. osa-aikarahakokeilua yli 60-vuotiaille kokoaikatyötä tekeville, joka on sisällöllisesti lähellä Slovenian mallia. Siitä saaduilla kokemuksilla voidaan tehdä pysyviä kestäviä ratkaisuja ikääntyneiden työaika-autonomian lisäämiseksi.

Aloite 232: Määräaikaisille työsuhteille tulee aina olla peruste

SAK kannattaa esitystä.

Aloitteet 233–234: Työpaikkojen monimuotoisuuden lisääminen kiintiöiden ja tavoitteellisten toimenpiteiden avulla

SAK kannattaa esitystä.

Aloite 237: Sakkomaksujen ohjaaminen kunnille työllistymisen edistämiseen

SAK esittää, että työttömyysetuuksien rahoitusmallia muutetaan niin, että palkkatuettu työ ja työvoimakoulutus vapauttavat kunnat työttömyysturvan maksuvastuusta. Tämä kannustaa siihen, että kunnissa työttömiä ohjataan työelämään johtaviin palveluihin, mikä tukee työllisyyden kasvua.

Aloite 238: Palkkatuen käyttösääntöjen laajentaminen kunnille rakenteellisen työttömyyden purkamiseksi ja työelämäosallisuuden vahvistamiseksi

SAK pitää palkkatukea tärkeänä työllisyyspalveluna. SAK on samaa mieltä työttömyysturvan työssäoloehdon kertymisestä palkkatuetusta työstä ja esittää lakia muutettavan niin, että palkkatuetusta työstä saatu ansio kerryttää työttömyyspäivärahan työssäoloehto täysimääräisesti. Lisäksi SAK esittää, että muutetaan palkkatuen rahoitusta niin, että puolet rahoituksesta tulee kunnilta ja puolet valtiolta sekä tehostetaan ikääntyneiden ja pitkäaikaistyöttömien pääsyä palkkatuettuun työhön: työpaikan löytyessä on löydyttävä myös rahoitusta. Palkkatuen laajentamisesityksissä tulee ottaa huomioon esimerkiksi EU:n valtioneuvoston päätös.

Aloite 244: Pitkäaikaistyöttömyyden kuntasakkojen poistaminen

SAK esittää, että työttömyysetuuksien rahoitusmallia muutetaan niin, että palkkatuettu työ ja työvoimakoulutus vapauttavat kunnat työttömyysturvan maksuvastuusta. Tämä kannustaa siihen, että kunnissa työttömiä ohjataan työelämään johtaviin palveluihin, mikä tukee työllisyyden kasvua.

Aloite 257: SDP:n edistettävä nuorten edellytyksiä omistusasumiseen sekä vähävaraisten mahdollisuutta kohtuuhintaiseen asumiseen

Orpon-Purran hallitus poisti vuonna 2024 asumistuen maksamisen mahdollistamiseksi omistusasuntoihin. Aikaisemmin asumistukea saattoi saada omistusasunnossa esimerkiksi yhtiövastikkeen maksuun tai osittain asuntolainan korkoihin. SAK pitää tärkeänä, että omistusasuminen olisi mahdollista erilaisista taustoista tuleville nuorille. Asumistuen tarkoituksena on kuitenkin kattaa asumiseen liittyviä kuluja tarvittaessa, eikä SAK näe tarkoituksenmukaisena tukea asuntolainan lyhentämistä ja omaisuuden kerryttämistä asumistuen keinoin. Puolestaan asuntolainojen korkovähennyksestä on luovuttu vuodesta 2023 alkaen ja SAK pitää muutosta perusteltuna. Sen sijaan sijoitusasuntojen korkovähennysoikeus on edelleen voimassa ja SAK kannattaa tästä luopumista, koska vähennyksen avulla asuntosijoittajat saavat perusteetonta etua ensiasunnon ostajiin nähden. SAK pitää hyvänä myös ASP-lainaheitojen

muutoksia, jotta kyseinen lainamuoto olisi ehdoiltaan lähempänä muita asuntolainoja ja järjestelmä säilyy relevanttina. SAK yhtyy aloitteeseen myös asunnottomuuden torjunnan, kaavoituksen nopeuttamisen, asuntohankkeiden ja liikennehankkeiden tiiviin yhteistyön sekä monipuolisen tuetun asuntokannan osalta. Esimerkiksi asumisoikeusasunnot ovat moneen elämäntilanteeseen sopiva ratkaisu, jolla turvataan asumisen pysyvyyttä niille, joiden tulotaso ja säästöt eivät mahdollista oman asunnon ostoa. Asuntopolitiikan eli tuettujen asuntojen rakentamisen tulevaisuus pitää turvata, missä valtion velan tilastointikäytännön muutoksella on ratkaiseva merkitys.

Aloitteet 258–259: Ilmastolaissa pysyminen

SAK kannattaa esitystä. Jo YK:n Pariisin ilmastokokouksessa vuonna 2015 valtiot sitoutuivat edistämään työntekijöille oikeudenmukaista siirtymää vähähiiliseen yhteiskuntaan, korostaen hyvälaatuisten työpaikkojen luomisen merkitystä osana vihreää siirtymää. Työntekijöiden tarvitsemat ilmastotoimien oikeudenmukaisuutta lisäävät toimet pitäisi esitellä osana työ- ja elinkeinoministeriön energia- ja ilmastosuunnitelmaa sekä ympäristöministeriön keskipitkän aikavälin suunnitelmaa. Ilmastolaissa tämä työntekijöiden oikeuksia turvaava näkökulma on tosin liian heikko.

Aloite 270: Työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia tulee lisätä ja työpaikkojen muuttuvat olosuhteet tulee huomioida paremmin ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia torjuessa

SAK kannattaa esitystä.

Aloite 277: Edullista vuokra-asumista tuettava

SAK kannattaa esitystä. Nykyinen hallitus on tehnyt lukuisia ideologisia toimia, joilla tavoitellaan asuntopolitiikan roolin supistamista. Viime vuosina asuntopolitiikan leikkauksia yhdessä muiden heikennysten kanssa ovat seuranneet häätöjen ja kodittomuuden kasvu Suomessa. Asuntopolitiikalla on myös sellaisia tehtäviä, joita ei voi muilla politiikkatoimilla korvata, kuten segregaaation torjunta. Kohtuuhintaisten asuntojen riittävä rakentaminen pitää turvata. Erityisesti tuettua asuntotuotantoa koskeva valtion velan laskentatapa tarvitsee muutoksen, jotta korkotukilainavaltuuksia on mahdollista myöntää jatkossakin. Maakuntakaavan ohella MAL-sopimukset ovat tärkeä työkalu asuntopolitiikan suunnittelussa ja valtion tulisi asettaa kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle tavoitemääriä ja rahallisia kannusteita. Orpon hallituksen aikana myös valtion ja asuntopolitiikan roolia MAL-sopimuksissa on karsittu. Riittävää tonttitarjontaa pystytään edistämään myös rakentamattoman maan kiinteistöveron porrastusta kiristämällä, mikä olisi myös veropoliittisesti kannattava ja perusteltu toimenpide.

Aloite 280: Tasa-arvoisempi lapsilisä

SAK ei kannata esitystä. Lapsiperheköyhyys on lisääntynyt viime vuosina. Esitys tarkoittaisi kahden tai useamman lapsen perheille tulojen heikentymistä ja lisäisi näin ollen lapsiperheköyhyyttä. SAK pitää tärkeänä, että lapsilisäjärjestelmää uudistetaan, jotta se olisi tasoltaan riittävä, se kohdentuisi tarkoituksenmukaisesti ja se ei lisäisi lapsiperheköyhyyttä.

Aloite 281: SDP:n laitettava lapsilisät remonttiin

SAK pitää tärkeänä, että lapsilisäjärjestelmää uudistetaan, jotta se olisi tasoltaan riittävä, se kohdentuisi tarkoituksenmukaisesti ja se ei lisäisi lapsiperheköyhyyttä. Lapsilisäjärjestelmän uudistaminen vaatii kuitenkin perusteellista selvitystä eri vaihtoehdoista. SAK ei kannata lapsilisän universaalista luonteesta luopumista.

Aloite 305: Lapsiperheköyhyyden vähentäminen ja ehkäisy

SAK kannattaa esitystä. Lapsiperheköyhyys on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina. Moni perhe kamppailee toimeentulon kanssa, kun perheen tulot eivät riitä kattamaan arjen välttämättömiä menoja ja lasten tarpeita. Toimeentulon haasteet näkyvät usein pieninä, mutta kasautuvina puutteina: harrastuksista luopumisena, täysipainoisen ravinnon tai sopivien vaatteiden puutteena sekä jatkuvana taloudellisena huolena kodin sisällä. Köyhyyden vaikutukset ulottuvat syvälle lasten hyvinvointiin ja tulevaisuuteen. Pitkittynyt niukkuus lisää riskiä oppimisvaikeuksiin, heikentää terveyttä ja kuormittaa mielenterveyttä. Samalla perheiden stressi kasvaa, mikä heijastuu vanhemmuuden voimavaroihin ja perheen vuorovaikutukseen. Lapsiperheköyhyys ei ole vain yksittäisten perheiden haaste, vaan koko yhteiskuntaa koskeva kysymys: se lisää eriarvoisuutta ja kaventaa lasten mahdollisuuksia kasvaa, oppia ja osallistua täysipainoisesti. Lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi on tehtävä panostuksia erityisesti sosiaaliturvaan sekä sosiaali- ja terveystalouteen.

Aloite 308: SDP:n on toteutettava perhevapaajärjestelmän jatkouudistus

SAK ei kannata esitystä, mutta on yhtä mieltä siitä, että perhevapaita on syytä yhä kehittää. Perhevapaaudistus on vienyt yhdenvertaista vanhemmuutta eteenpäin. Edelleen kuitenkin harva perhe jakaa perhevapaita tasan vanhempien kesken. Äidit käyttävät edelleen valtaosan perhevapaista. Isien perhevapaiden käyttöä tukee erityisesti isälle korvamerkitty perhevapaa sekä perhevapaan ajalta maksettavan etuuden tai palkan riittävä taso. Perhevapaiden jatkouudistamisessa tulisi huomioida erityisesti lapsen etu, perheiden toimeentulo pikkulapsivaiheessa sekä tutkitusti toimivat keinot perhevapaiden tasaisempaan jakautumiseen.

Aloitteet 330–331: Toimenpiteet vammaisten henkilöiden syrjinnän vähentämiseksi työelämässä

SAK kannattaa esitystä.

Aloitteet 336–352: Ammatillisen koulutuksen kunnianpalautus / Laadukkaan ja vetovoimaisen ammatillisen koulutuksen puolesta – turvataan nuorten tulevaisuus ja työelämän tarpeet / Ammatillisen ja lukiokoulutuksen rahoituksen eriarvoisuuden poistaminen / Toisen asteen ammatillisen koulutuksen riittävä rahoitus-, opettaja- ja lähiopetusresurssi turvataan

SAK kannattaa esitystä. Ammatillinen koulutus on erittäin tärkeää työllisyyden ja kasvun lisäämisessä. SAK kannattaa erilaisten oppisopimusmallien kehittämistä.

Aloitteet 352–371: Aikuiskoulutustuki on uudistettava / Aikuiskoulutustuki takaisin / Aikuiskoulutustuki mahdollistaa osaltaan elinikäisen oppimisen toteutumisen / Toisen asteen ammatillisen koulutuksen aikuiskoulutustuki palautetaan

SAK kannattaa esitystä. SAK esitteli maaliskuussa 2025 oman jatkuvan oppimisen tuen, joka nojaa lakkautettuun aikuiskoulutustukeen. Jatkuvan oppimisen tuessa painotus on työn ohessa tapahtuvassa opiskelussa, jossa työtunteja vähennetään ja se aika käytetään opiskeluun. Tuki myös suunnataan entistä vahvemmin matalasti koulutetuille.

Aloitteet 373–386: Vapaan sivistystyön ja opintokeskusten toimintaedellytykset on turvattava

SAK kannattaa esitystä. Vapaan sivistystoimen rahoitusta ja toimintaedellytyksiä on leikattu rajusti. Vapaa sivistystyö on ennen kaikkea työikäiselle väestölle haluttu ja tehokas osaamisen kehittämisen väline.

Aloite 389: Työmarkkinoiden kysyntä huomioon koulutustasoa nostettaessa

SAK kannattaa esitystä. Koulutustason nosto on tärkeää, mutta se pitää ymmärtää laajasti. SAK pitää tärkeänä, että keskustelussa on mukana myös osaamistason nosto ja työelämän tarve.

Aloite 412: Ammatillisen koulutuksen laadun ja harjoittelumahdollisuuksien vahvistaminen

SAK kannattaa esitystä. SAK on pitänyt samoja teemoja esillä ja niitä on SAK:n eduskuntavaalitavoitteissa.

Aloite 416: Toisen asteen koulutuksen tulee taata jatko-opintokelpoisuus, vahva yleissivistys ja riittävä erityinen tuki

SAK kannattaa esitystä. SAK on pitänyt samoja teemoja esillä ja niitä on SAK:n eduskuntavaalitavoitteissa.

Aloite 432: TKI-rahoituksen ehtona osaamiskartoitus ja henkilöstön koulutussuunnitelma

SAK kannattaa esitystä. Henkilöstön koulutukseen ja osaaminen tukee paitsi TKI-toimintaa, myös sen hedelmien käyttöönottoa ja leviämistä eli ns. teknologian diffuusiota. SAK on esittänyt myös jatkuvan oppimisen mallia aiemman aikuiskoulutustuen korvaajaksi, mikä tukisi esitystä ja sen tavoitteita. SAK kuitenkin toteaa, että TKI-toiminnassa osaavan työvoiman suurin pullonkaula kohdistunee ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen saaneisiin. Kansallisessa TKI-rahoituksessa olisi tämän vuoksi ollut perusteltua osoittaa suurempi osuus korkeakoulujen rahoitukseen, erityisesti alkuvaiheessa.

Aloite 439: Inhouse-yhtiöiden aseman turvaaminen

SAK kannattaa esitystä.

Aloite 443: Kabotaasiliikenne ja harmaa talous

SAK kannattaa esitystä.

Aloite 444: Linja-auton kuljettajien sosiaalitulojen järjestäminen kilpailutetussa joukkoliikenteessä

SAK kannattaa esitystä.

Aloite 445: Suomi tarvitsee investointeja moderniin raideinfraan

SAK kannattaa ensisijaisesti nykyisen rataverkon kehittämistä. Raideinfran rakentaminen tukee myös talouden toipumista tehokkaasti.